

PÁKEI JÓZSEF

Kolósvári nagy égés alkalmára írott szomorú vers

Az alábbi vers Kolozsvár 1798. augusztus 31-i pusztulását örökíti meg barokkos-klasszikus eszközökkel, poétikai-retorikai fordulatokkal. Szerzője, Pákei József a városban született 1759-ben. Kolozsvárt és több más európai egyetemi központban tanult. 1785-ben tért vissza, az unitárius kollégiumban oktatott. Jelentős közéleti tisztségeket töltött be, 1802-ben hunyt el. A kézirat a kolozsvári akadémiai könyvtár kézirat-tárában található, MsU 1310-es jelzettel. A gyűjtemény tizennégy – többnyire nyomtatott – szöveget tartalmaz az 1791–1852 közötti időszakból. Címe Különböző Versezetek gyűjteménye. Első kötet.

K. V. közlése

Urunk születése után a' Második Ezer nyolczadik századgyának 98 dikában Augustusnak utolsó lépésén Kolosvárt kilentz utcák tűz miatt porrá tetettek. Mely illetén romlását el nézvén Kolosvár elsőbben-is magát azután a tűzbe borult utzákot s azoknak nyomoruságra jutott lakosit az alább le irt szomorú Enek foglalattya szerént meg sirattya.

Oh! En Kolosvár Városa! mely sok tűz támad bennem
Emésztő ostor tsapdosá népemet! mit kell tennem?
Nézd a bal sors mit hozott most is rám az átkozott
Nagy tüzet támaszt ellenem, jaj, hová légyek Istenem

Szelet vett segítő társnak hárman vivják váromat
Ugy hogy dolgot tenne Mársnak mint halmozzak káromat
Már a várat tsonkittya a' tűz; mert el borittya
Drágább s leg szebb részét ennek végzése a Végetlennek

Ah! be sulyos rohanás ez! Itt hat uttzák meg Egnek
Fennőtt valo lobbanás ez úgy tettszet ez az Égnek
Már a' negyedikszeri szabad prédáját veri
Kolosvárt e' tolvaj követ mely miatt a' romlás követ

A' Kalendáriumokban tekints bé s fel találod
Mert még két tsapást azokban fel találsz ha vizsgálod
Egyik nyoltz száz háznak még a' hatodik száznak
Az Ötven ötödikében tsillagzik vala tüzében

Ez felett két Templomokat két Tornyokat fel gyujtott
El nyelte az harangokat így bánt nem szánt meg Sujtott
Nehéz volt ki épülni sokat kellett készülni
'S az alatt mig fel épültem néha pad alatt is ültem

Mégis nézd el negyven három esztendő még bé se tölt
Hogy e durva terhes járom viszont el nyomott s el őlt
Ugy hogy négy Templomokat s két szép Kollégyomokat
Vulkánus nagyobb részemmel fel prédála bé hunyt szemel

1724-ben september holnapjában

Viszont gyülekeznek egyben a' követek sorjában
'S Mind addig votizálnak mig egyszer tsak meg állnak
Mind azon hogy hatvan három házaimban légyen károm

Végső tellyesítésbenis vették ítéleteket

Mert ezen égetésbenn el érték a végeket
Ah rettentő példázat az hatvan három házat
A' fényből ki vetkezteté 's langos tűzben öltözteté

Mert negyedszer égeti már bennem az utzákot

Gyors tűzének nints szüneti rabolya az ház fákat
Nittyá a' Palotákat szaggattya a ládákat
S' Valamiket talál benne látom mind Semmiben mennek

Rendre veszek szép Uttzáim Farkas Uttza legelső

Oda tornyos palotaim belöled Uttza belső
Te benned három sereg sátorain kesereg
Vulkánus fel gyujtá őket a' Musákat nevelőket

Jaj az Universitásnak! a Sémináriumnak

Jaj – de jajabb ama másnak az egy Collegiumnak
Mert amott a' feria es a diligentia
Itt most állana bé jobban 's hát ha tekintjük fel lobban

Nints Kollégyom Réformatum hamvas edény a' fala

Mig nem érkezék e' fatum be szép oskola vala
Folyt a' Pégasus vize benne 's kedves volt ize
De hogy a tűz réá szállatt, imé forrása meg állatt

El jött jelen van September Táborba szállott Pallás

Hartzolhatna már az ember de nyomja a kár vallás
Ez a' siralmas eset ami ma rajtad esett
Nagy és szörnyü véghetetlen sohajtással gyözhetetlen

Pusztán állnak a' Sátorak melyek Déákkal tele

Voltak gyakran de Táborak el hunyt! az Eg fedele
Jaj már nem tanulhattok Iffjak s nem hartzolhattok
Ugy van – szomorú lelketek vidittsa meg Istenetek

Oh ártatlan Gyülekezet! Apollo maradéki

Valyon e' sulyos végezet tettszik Apollo néki?
Hogy tettszenek feleled, kedvek el tűnt s nem leled
Hadgyad lelkek gyászol szivek tsapdossák az Egi mived

Ugy van, mert a' böltességnek magvaitol el estek

Melyekből egész az Égnek szedtek nem ugy mint
Már Parnassus tetején a' Musáknak mezején
Magokat mint legeltetnék ha szerit s modgyát tehetnék

De hol s merre fordítottatok e' végre fejeteket
Ha tsak felséges Atyátok meg nem szán benneteket
Isten hozzád! Ohajtok te könyörülj ö rajtok
Királyi segedelmeddel bus melyekről a gyászt vedd el

Nyógik Professoraikot kik őket édesgették
Könyvezik oltáraikot kik őket legeltették
Tanították oktatták örítették és itatták
A' kintses Pindus hegyéből fokatt Pegasus vizéből

Nyógik de miért? mert ők is véletlen gyászt viselnek
Sirnak jajgatnak ha ökis vigasztalást nem lelnek
Miért? mert a' mit értek, nem éri fel az érték
Mennyi kárt szenvedtek mással edgyütt e' sulyos tsapással

A' Fátum üzőbe vévé tűzzel az Apollokat
Rendre fogá porrá tévé az ékesen szollokat.
Isten ály ö melléjek fordítsd orczád felléjek!
Nyujts segedelmet az Égből nékiek az Ditsőségből

Farkas Uttzám ékessége Isten háza s Temploma
Téged-is a' tűz meg ége el boritta s fel nyoma
Mely nap tűzbe borultál az nap meg-is némúltál
Már a' nép beléd sem mehet, benned Cultust is nem tehet

Jérusálem Szép Serege! Oh árva Gyülekezet
Nyom lelked terhes fellege! Jaj szomoru nevezet
Halgatnak az Aronok némák az Arionok
Lásd az üress fal ezeknek akadályt vete nyelveknek

Meg szúnt az Ur Tisztelete belső Farkas Utzában
Az hol volt betse s kellete az Isten tornattzában
Oh fájdalmas Siralom, oh Siralmas fájdalom
Mi voltál már porrá lettél tűz által porra tétettél

Az harangok is meg égnek noha szépek valának
Szeme előtt a' Kösségnek szépen el olvadának
Az is amibe voltak amibe szépen szoltak
Porrá lett meg nem maradott Vulkanus szaladott

Lássuk már Torda Uttzát is! – Szinéből ki költözött
Vegyük szemre Templomát is! – ez is gyászba öltözött
A kopatz fal mutatta hogy nem volt szarvazattya
Az emésztő tűz fel vette s hirtelen hammuva tette

A Tornyának sints fedele a' fatum fel kereste
Vulkanus jól ebédele bene s hizhatott teste
Mert a' bene hangzokat az ekes harangokat
Dél felé fel ebédelte, magát olly modon viselte

Oda lón a Gubernium! azt is fel falatozta

Halgat a' Dicasterium annyira meg dolgozta
Nem nézé Méltóságát Kegyességét, joságát
Mellyekkel az haza körül magát ki tette tükörül

Sűrűn esőző könyveim özöneit fel vettek

S ha tekintik bus szemeim Szin Uttzába le tettek
Ez is színben öltözött az Eg és a föld között
A' Vitéz bajnok elsőbben ez Uttzát vévé üzöben

Egy Aszszonyság ez Uttzában Turiné kezd sétálni

Az udvari Palotában 's egyszer tsak meg kezd állni
Gondolya már el mégyen hogy igazittást tégyen
A' konyhára s hát jól főznek tagjai főnek az Őznek

Fordul Szolgaloja felé ki akkor Zsirt olvasztatt

Fel lobban, s vallyon mi lele? Artzul üti amaszt ott
A zsir a tűzbe ömlik ki kap a tűz s háromlik
A' fel ház tűzbe borula, s az egész Uttza meg gyula

Jaj be nagy romlást okozta meg gondolatlanságot

Városomnak mely gyászt hozta fejére Aszszonyságod
Néked köszönem a kárt mellyel busittod a Várt
Te nagy oka romlásomnak szülője pusztulásomnak

Buza uttzais kezednek köszöni hanyatlását

Szüksége miatt eszednek magán történt romlását
Kiált rád mi vétettél! nékie mi kárt tettél
Talán hogy miattod égett el? úgy van kiált a' végett

E' fájdalmas seb terheli meg Szin, Király Uttzát-is

Sok ez Uttzában nem leli háza falozattyát-is
Itten a nagy Példázat el jára minden házat
Ez ama mostohán bánás hol sem kedvezés, sem szánás

Belső kőzép Uttzában-is Vulkánus predát ütött

Mit kapott a' konyhában-is bé hamvazott s meg sütött
Bal Szárnyának jobb része tűz miatt el enyésze
A' Tanáts ház-is így jára sorsa jutott tűzi fára

Ki mégyek már s meg vizsgálom külső Farkas Uttzát is

E' Füstöl tűzbe találom a' Czigányok sorát is
A Várban meg nem állott a' tűz ki jött s ki szállott
Be s nekik tüzet adott nyeltől kevés ház maradott

Farkas Uttza s a Czigány sor között vagyon még más-es

Eztet is fel kapd a' sor s volt benne riadás-is
Soknak ezen fel derült nap siralomba merült
Én Istenem mit nem véltem olyan állapotot értem

Ezen rettenetes tűznek érkezvén követei
Kilentz Uttzákot meg üznek szünetlenkedései,
Végtére ama király kiált a' tűznek meg ály
Vége tovább nints hatalmod nints több erőd s Diadalmod

E' Szora a tűz meg szűnik a' gonosz szél meg retten
Utat veszt amaz el tűnik el álnak mind a ketten
Bezzeg ez ám az merő jo Isteni nagy erő
A' Király egyet kezd szolni s a tűz nem mér tékozolni

Paraditsom ékessége! Ah erőss végetlenség
Kérubinok Ditsősége véghetetlen Istenség
Légy áldott mindenekben felettünk az Egekben
Hogy az egész nép fel lobbant tűzed miatt fel nem lobbant

Mert ugy képzem haragodnak tűze jött Kolosvárra
E' füstölő ostorodnak Bottya szálott a Várra
Nagy [...] bűn is eljárt tette mindenütt a' kárt
Mert tám sok a' bűnös lélek bennem ugy van jól itéled

A' Sok vétek, fajtalanság szüntelen nevededett
Mely élt a' halhatatlanság bujába fel Gerjedett
S ki őnté haragjának vagy bosszu allásának
Olthatatlan tűzét mára a' népre s kilentz uttzára

Uram ki a' Magasságnak tsendes Palotájában
Vagy s a' Halhatatlanságnak úlsz fényes Tronussában
Bártsak a' rossz dolgoknak miatta már joknak
Kedves vala Méltóságod örök Mindenhatóságod.

De ha ugy tettzett Istenem felsegednek az Égben
Hogy a' tűz dolgát ellenem oly formán vigye végben
Én azért ki nem állok velled s szembe se szállok
Sőt hogy látogattz tsapással áldalak hála adással

Nepemet pedig e' sebben sokáig tsüggedezni
Ne hadd mert felettébb ebben lelke fog súlyedezni
Kőtözd bé jobb karoddal Királyi flastromoddal
Oldozd fel őt a' romlásbol ez iszonyu kár vallásbol

Hogy őis amaz Országnak örökös fejedelmét
Az Örökkévaloságnak vigasztaló kegyelmét
Kedvére tapasztalván áldja fel magasztalván
S Ditsöittve vigasságban nagy nevét a' Magasságban

Vége

Jos. Pakeji